

Se împlinesc anul acesta 100 de ani de la moartea, în Franța, a pictorului olandez Vincent Van Gogh. Ultimele numere din revistele franceze (spre exemplu *Le Figaro — Magazine*) numesc anul 1990 drept „*anul Van Gogh*”, apreciindu-l pe pictor astfel: „*nebu după soare*”. Acum, în Franța, chiar și revistele de modă prezintă o vestimentație galbenă, în „*lumina lui Van Gogh*”.

Viața lui Vincent Van Gogh a fost scurtă: el a trăit doar 37 de ani (1853—1890) deoarece suferea de o boală psihică necruțătoare, din cauza căreia s-a sinucis. S-a născut în Olanda și a vrut, la început, să îmbrățișeze misiunea de pastor. Dar, pasiunea pentru artă, pentru pictură, a fost mai puternică și, în anul 1886, vine la Paris. Biografia sa este simplă și zbu-ciumată. În Franța este prieten cu pictorul Paul Gauguin, de care îl legau nenumărate discuții despre artă. Neîndotdeauna de aceeași părere, adesea se certau: astfel, este cunoscut faptul că în urma unei asemenea discuții, Van Gogh și-a tăiat o ureche. Alte fapte notabile din viața sa sînt corespondența constantă cu fratele său Theo (care a fost publicată după moartea artistului), precum și imensa sa dragoste pentru lectură: distinsul profesor și critic de artă Eugen Schileru obișnuia să spună la cursurile sale de la Institutul „Nicolae Grigorescu” din București: „*Van Gogh a fost cel mai singur, mai nefericit și mai cultivat pictor*”.

În sejurul său în Franța, Van Gogh și-a petrecut timpul muncind imens pe tărîmul picturii; mai întîi la Paris, apoi fiind la azilul de alienați din Saint-Rémy de Provence, la Arles și la Auvers — sur Oise, în preajma doctorului Gachet, pe care l-a și portretizat. La 27 iulie 1890, copleșit de boală și suferință, se împușcă în piept cu un pistol și, pe 29 iulie, moare în brațele iubitului său frate Theo. Actul sinuciderii sale nu a fost nicidecum o dovadă de lașitate, ci o dorință decentă

(mărturisită, în scris, fratelui său) de a nu mai face crize psihice, să nu mai fie „*arătat cu degetul*” și „*hulit cu piatră*” de oamenii care, pe atunci, nu l-au înțeles și nu au răspuns dragostei sale. De altfel în cursul vieții i s-a vindut un singur tablou, *Viile roșii*, la Bruxelles, pentru 400 de franci. De asemenea, cît a trăit nu a avut decît o singură mențiune a criticii de artă în ziarul *Le Mercure de France* — un scurt articol, foarte elogios, al unui critic de artă francez pe nume d'Aurior. În cele 14 autopoortrete lăsate de Van Gogh se întrevede tragedia vieții sale precum și un geniu artistic de o forță neobișnuită. Suferința sa psihică a accentuat bunătatea, sensibilitatea și nevoia de dragoste față de semenii săi, în sens religios, de o mare puritate sufletească, întocmai ca și a copiilor. Van Gogh semna tablourile cu prenumele său Vincent. Copleșit de nevoia de căldură, de soare și de lumină, el a mărturisit lui Theo dragostea lui pentru culoarea galbenă, pe care o găsea nu numai fermecătoare, dar și cea mai potrivită pentru a sugera sufletul său pasionat și generos. Se poate vorbi, astfel, despre un postimpresionism și un expresionism al culorii la Van Gogh. Dar, nu numai al culorii, ci și al tușelor de penel, al liniilor, acestea fiind simptomatice, întocmai ca o scriere, pentru starea sa de suflet zbuciumată și tensionată. Alături de alți trei mari pictori: Paul Cézanne, Paul Gauguin și Henry de Toulouse Lautrec, Van Gogh a pregătit, la sfîrșitul secolului al XIX-lea curentele moderne ale picturii secolului XX pe plan european și universal (în cazul său: expresionismul). Pasiunea pentru om i-a pecetluit întreaga viață și creație, acestea fiind de o înaltă trăire umană și artistică, el afirmînd într-o scrisoare către fratele său Theo: „*eu nu pot, bolnav fiind, să mă lipsesc de ceva care este mai puternic decît mine: puterea mea de creație*”.